

Тетяна Олександрівна СТАВЕРСЬКА

к.е.н., зав. кафедри, Державний біотехнологічний університет, ННІ "Кіберпорт"

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8417-2982>

e-mail: staverskaya@gmail.com

Галина Георгіївна ЛИСАК

к.е.н., доцент кафедри, Державний біотехнологічний університет, ННІ "Кіберпорт"

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5151-9687>

e-mail: galynuchka@gmail.com

Валентин Олексійович ПРИХОДЬКО

аспірант, Державний біотехнологічний університет, ННІ "Кіберпорт"

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6078-3107>

e-mail: prague23051996@gmail.com

ФІНТЕХ І МАЙБУТНЄ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ: ІННОВАЦІЇ У ФІНАНСОВОМУ СЕКТОРІ

Фінтех є інструментом адаптації фінансового сектору в умовах швидкого розвитку інновацій на глобальному фінансовому ринку та посилення вимог користувачів стосовно зручного доступу до фінансових сервісів. Досліджено його теоретичні аспекти та причини швидкого розвитку. Розкрито глобальні тренди розвитку фінтеху та тенденції розвитку української фінтех-екосистеми. Проаналізовано основні статистичні показники українського фінтеху, досліджено ключові технології, проведено SWOT-аналіз галузі. Розкрито стратегічні напрями та цілі розвитку фінтех-екосистеми. Сформовано рекомендації для стимулювання розвитку фінтех-галузі в Україні.

Ключові слова: фінтех, фінансові послуги, інноваційні технології, дистанційні послуги, цифрова та фінансова грамотність

ВСТУП

Останнім часом ринок фінансових послуг проходить через значні трансформаційні процеси. Такі зміни пов'язано передусім з розвитком новітніх технологій, який відображає потреби сучасних користувачів та є відповіддю на виклики сьогодення. Поза іншим, такі явища, як пандемія COVID-19, широкомасштабне вторгнення в Україну та кризові тенденції у сфері фінансів виявились суттєвим поштовхом до розвитку інновацій у фінансовій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Актуальність проблем фінтеху зумовлює високий інтерес науковців до досліджуваної тематики. Так, С.М. Обушний та ін. [1] докладно вивчають теоретичні аспекти фінтеху, підкріплюючи свої висновки результатами аналізу статистичних даних. В роботі акцентовано на перевагах та ризиках фінтеху, а також запропоновано деякі шляхи їх пом'якшення та хеджування. І. Артимонова [2] зупиняється на докладному вивченні сучасних тенденцій фінтех-індустрії. Показовими є зауважені дослідницею обсяги глобальних інвестицій в різні сектори фінтеху, що демонструють активний розвиток галузі. О.М. Шевченко та Л.В. Рудич [3] уточнюють визначення категорії «фінтех». Дослідниками доведено, що українська фінтех-екосистема є недостатньо розвинутою та наводять низку заходів для покращення її стану. О.В. Смагло [4] досліджує сучасний стан розвитку ринку фінтеху, що дає змогу дослідниці сформулювати пріоритетні напрями подальшого розвитку цього сектору.

МЕТА роботи – оцінювання стану та перспектив фінтех-екосистеми України на основі її порівняння з глобальною екосистемою фінтех та аналізу її ключових показників діяльності.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

На етапі визначення теоретичних аспектів фінтеху застосовано емпіричний метод аналізу літературних джерел. У ході дослідження ключових показників глобального ринку фінтех, а також показників українського ринку застосовано методи економіко-статистичного аналізу. У визначенні перспектив розвитку української фінтех-екосистеми застосовано метод SWOT-аналізу. Формування аналітичних висновків та рекомендацій зроблене із застосуванням методів аналізу, синтезу та порівняння.

РЕЗУЛЬТАТИ

Сучасні тренди у фінансовій сфері зумовили необхідність пошуку адаптаційних стратегій та заходів для надавачів фінансових послуг. Стиль життя людей зазнає суттєвих змін, пришвидшується його динаміка, що зумовлює необхідність оптимізації доступу до фінансових послуг з будь-якої точки світу та у будь-який час. Користувачі стають дедалі більше фінансово грамотними, проте залишається суттєва доля населення, у кого використання нових фінансових продуктів викликає труднощі. Так, фінансові інституції мають виробляти найбільш ефективні практики, щоб знайти необхідний баланс та задовольнити якомога більшу аудиторію.

Фінансові технології (далі – фінтех) формуються під впливом зазначених тенденцій та являють собою наступний етап розвитку фінансових послуг. Цей етап передбачає появу нових учасників фінансового ринку, які є постачальниками принципово нових видів фінансових послуг для населення та підприємств. Характерною тенденцією цього процесу є поступове витіснення традиційних фінансових організацій новими фінтех-компаніями, які можуть задовольнити своїх клієнтів більш ефективно. Нові компанії мають широкий спектр спеціалізації, надаючи споживачам опцію отримувати

послуги онлайн та через мобільні пристрої, розширюючи можливості управління особистими фінансами тощо [1].

Фінтех почав активно розвиватися після світової фінансової кризи 2008 р. У цей період компаніям та фінансовим установам довелося адаптуватися до нових реалій ведення справ, управління активами та цінними паперами, знаходити рішення у відповідь на посилення вимог до банківського капіталу та враховувати зміни у стандартах управління ризиками [2, с. 97–98]. Окрім зазначених процесів, тригерами швидкого розвитку фінтеху стало прискорення процесів цифровізації, поширення Інтернету, посилення інноваційної активності, зростання вимогливості користувачів до зручності надання послуг та отримання якісної й достовірної інформації у мінімальні терміни, розвиток електронної комерції та позитивні приклади успішних технологічних компаній у інших галузях економіки [1].

Серед ключових позитивних наслідків розвитку фінтеху можна відзначити скорочення витрат клієнтів, можливість здійснення платежів у режимі реального часу, розширення спектру фінансових послуг та забезпечення більш комфортного доступу до них. Окрім того, нові технології здатні розширити можливості фізичних

осіб, а також суб'єктів малого та середнього бізнесу стосовно доступу до фінансування. Їх розвиток стимулює конкуренцію, зумовлює консолідування фінансовими організаціями нових інформаційних технологій з метою диверсифікації бізнесу. Іншими потенційними ефектами впровадження фінтеху для фінансової сфери можуть бути підвищення ефективності ціноутворення та скорочення інформаційної асиметрії. Однак безумовні переваги обмежені низкою перепон, що стримують розвиток фінансових технологій, зокрема, недостатнім рівнем законодавчого забезпечення, непередбачуваність у прийнятті рішень з боку користувачів, а також, як зазначалось вище, обмежені можливості окремих категорій споживачів стосовно доступу до нових послуг через відсутність гаджетів або відповідних навичок користування послугами [3].

На сучасному етапі фінтех розвинувся у складну екосистему, що фактично охоплює усіх учасників фінансового ринку. До них належать фінансові інститути, технологічні компанії, стартапи (серед яких можна виділити інвесторів, бізнес-інкубатори та бізнес-акселератори), а також користувачі фінансових послуг [1]. Ринок фінтеху можна класифікувати за декількома ключовими критеріями (рис. 1).

Вид фінансової послуги	Тип суб'єкта-надавача фінтех послуг	Вид інноваційної технології	Споживчий сегмент
<ul style="list-style-type: none"> • платежі, перекази, розрахунки; • депозити, позики, залучення капіталу; • управління інвестиціями; • страхування; • послуги інфраструктурних учасників 	<ul style="list-style-type: none"> • великі технологічні компанії; • інфраструктурні компанії; • діджитал- та необанки; • незалежні фінтех компанії; • фінтех підрозділи в структурі банків та інших фінансових установ 	<ul style="list-style-type: none"> • блокчейн, смарт-контракти; • маркетплейси; • хмарні технології; • штучний інтелект; • аналітика і безпека даних; • інтерфейси програмування додатків 	<ul style="list-style-type: none"> • фізичні особи (домогосподарства); • малі і середні підприємства; • великі підприємства; • фінансові установи; • регулятори, аудиторі; • технологічні компанії

Рис. 1. Класифікація ринку фінтех [4, с. 19]

Швидкі зміни у розвитку інноваційних технологій, а саме на ринку фінтех, зумовлюють необхідність пильної уваги до пов'язаних із цими процесами тенденцій. До ключових трендів 2023 р. належать такі:

1. *Інвестори продовжуватимуть надавати перевагу прибутковості у здійсненні інвестицій.* Часи масового фінансування структурно збиткових компаній минули. Фінтех-інвестори все більше надаватимуть пріоритет компаніям, здатним продемонструвати максимальне зростання прибутку, глибоке розуміння одиначної економіки та коротші шляхи до прибутковості.

2. *Платіжний сектор залишатиметься гарячим на всіх глобальних ринках.* Враховуючи широту та застосовність платіжних рішень, фінансування в платіжному просторі, ймовірно, залишатиметься досить високим; консолідація, ймовірно, збільшиться, оскільки платіжні фірми прагнуть досягти більшого масштабу та охоплення, а також скористаються перевагами значних змін схем на всіх ринках.

3. *Корпоративні венчурні ініціативи (Corporate Ven-*

tures) охоплюватимуть стартапи, які здатні допомогти їм працювати безперервно та ефективно. Корпоративне фінансування, ймовірно, зосереджуватиметься на рішеннях, які допоможуть їхнім корпоративним клієнтам працювати ефективніше та трансформуватися в цифровий спосіб – від платформ кібербезпеки до рішень, що допомагають оптимізувати фінанси, ланцюг поставок, логістику та процеси платежів.

4. *Злиття та поглинання зростуть у міру покращення ринкових умов.* Це охоплює, з одного боку, проблемні продажі, купівлю привабливих низько оцінених активів, угоди з метою захисту від втрат, а з іншого – збільшення вартості завдяки об'єднанню та поглинанню.

5. *Інтерес до штучного інтелекту продовжить прискорюватися.* Великі компанії сприятимуть розвитку своїх наявних можливостей штучного інтелекту для залучення коштів та створюватимуть бізнес, тоді як нові стартапи будуть інкубуватися та масштабуватися, щоб застосовувати штучний інтелект як крок до зміни

операційної ефективності та послуг. Великі технологічні гіганти будуть мати вирішальне значення для розроблення генеративних фінтех-рішень у сфері штучного інтелекту, враховуючи їхню залежність від надійних даних і великих мовних моделей (*large language model* – LLM).

6. *Интерес до блокчейну та рішень для цифрових активів зростає у просторі екологічного, соціального та корпоративного управління (environmental, social, governance – ESG)*. Очікується, що крипто-фінансування залишиться м'яким у другій половині 2023 р., оскільки регулятори продовжують посилювати контроль, а юрисдикції змагаються за позицію центрів відповідального крипто-фінансування. Інші рішення на основі блокчейну привернуть більшу увагу з боку інвесторів – зокрема, рішення, що узгоджені з ESG та стійкістю (такі як

вуглецеві кредити, відстеження ланцюга постачання, токенизовані кліматичні рішення) [5].

Так, тенденції ринку фінтех відображають сучасні світові тренди в цілому. Інтерес у цій сфері становлять прибуткові компанії, які мають широкі перспективи у майбутньому, причому важливими аспектами є кібербезпека, екологія, сталий розвиток, соціальний вимір, управлінські рішення та запровадження новітніх технологій. Стосовно останніх варто виокремити розвиток фінансових технологій, роботизацію, гейміфікацію, нові технології з управління ризиками, *Big Data*, штучний інтелект, блокчейн тощо [2, с. 97-98].

Показовим індикатором розвитку ринку фінтех є обсяг інвестицій у цю галузь. Їх світові щоквартальні обсяги, починаючи з 2014 р., наведено на рис. 2.

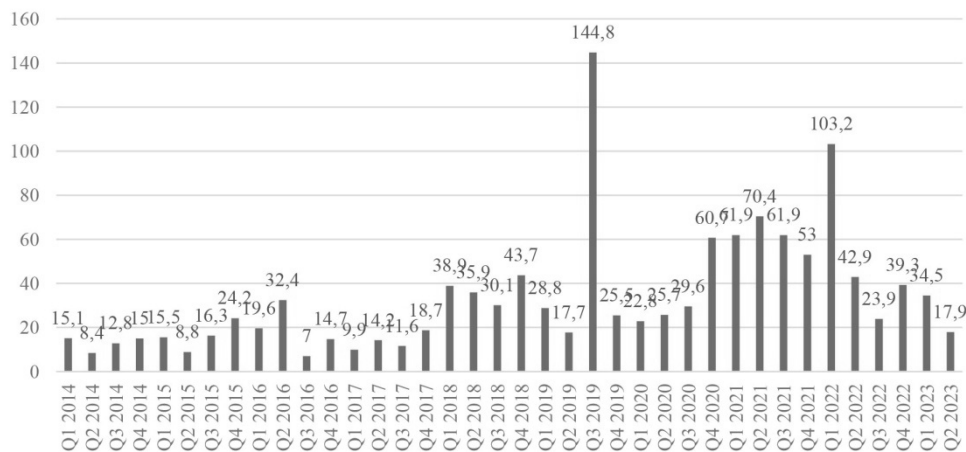

Рис. 2. Вартість інвестицій у фінтех у всьому світі з 1 кв. 2014 р. до 2 кв. 2023 р. (у млрд дол. США) (побудовано за даними [6])

Виходячи з інформації, поданої на рис. 2, рекордний обсяг інвестицій у фінтех був зафіксований у 3 кв. 2019 р. (144,8 млрд дол. США). Після цього спостерігається спад, ймовірно пов'язаний із пандемією COVID-19, яка розпочалася у відповідний період. На кінець 2020 р. знов спостерігається зростання обсягу інвестицій. Черговий пік інвестування відбувся у 1 кварталі 2022 р., після чого знов відбувся спад, що могло стосуватись кризових тенденцій, що розпочалися у світі через російське вторгнення в Україну.

Отже, можна зробити висновок, що інвестори, попри перспективність ринку фінтех загалом, не поспішають інвестувати кошти під час глобальних криз, надаючи перевагу надійним проектам. З цього приводу важливо дослідити, які тенденції характерні для української фінтех-галузі з огляду на масштабну кризу, присутню в країні через широкомасштабне вторгнення.

Однією з основних характеристик фінтеху є перехід усіх гравців у діджитал-сферу та онлайн (мобільний банкінг, онлайн-платежі, розвиток електронної торгівлі тощо). Як зауважується у окремих роботах (стосовно кризи, пов'язаної з COVID-19), в умовах кризи, під час якої пересування людей є обмеженим не лише між країнами, а й в межах однієї держави або міста виникає унікальна можливість розвитку та популяризації дистанційних сервісів [7, с. 37]. Це можна стверджувати і про ситуацію, зумовлену воєнним станом, який також є стимулом для розвитку віддалених послуг (наприклад, через необхідність отримати певні послуги за умов частоті повітряної тривоги). З іншого боку, український

фінтех зазнає суттєвої шкоди через війну, зокрема через зниження привабливості ринку для іноземних інвесторів. Водночас ринок фінтех України має й інші сильні та слабкі сторони, непо'язані з воєнним станом та потребують більш детального вивчення.

Оцінку стану фінансового ринку України можна отримати на основі аналізу статистичних даних. Так, у 2023 р. в Україні налічується 246 фінтех-компаній, 7 з яких засновано у 2022 р. Більшість компаній (77 %) засновано у м. Києві. Важливим показником є те, що 68 % компаній спромоглися пройти точку окупності, а отже їхній потенціал для майбутніх інвесторів зростає. У цьому контексті доречно відмітити, що зараз 66 % із зазначених компаній фінансуються виключно за рахунок власних коштів. Стосовно міжнародної орієнтації компаній – на сьогодні серед українських фінтехів 33% вже працюють на міжнародному ринку. 17% компаній засновано жінками, а 55% компаній відзначені тим, що їх представники належать до лав Збройних Сил України [8]. На рис. 3 наведено основні сектори, в яких функціонують українські фінтех-компанії.

Як можна відзначити, більшість українських фінтехів функціонують в галузях технологій та інфраструктури (24% станом на 2023 р.), платежів та грошових переказів (14%) та фізичного та споживчого кредитування (12%). Так, ці галузі є найбільш затребуваними серед споживачів, однак можна відзначити і деякі структурні трансформації. Тоді як сектор «технологія та інфраструктура» продовжує розширюватися, сектори «платежі /грошові перекази» та «фізичне та споживче кре-

дитування» у 2023 р. зазнавали скорочення (порівняно із 2021 р.). Варто також відзначити розвиток таких секторів як «діджитал/необанки», «блокчейн/крипто», «ринок» та «Regtech». Порівнюючи ці тенденції із загальносвітовими, можна зауважити, що інтерес до технології блокчейн в Україні зростає відповідно до глобальних трендів, однак недостатня увага приділяється кібербезпеці. На рис. 4 зауважено провідні технології, що застосовуються українськими фінтех-компаніями.

Отже, безумовним лідером за технологіями, що застосовуються українськими фінтех-компаніями, постає API (Application Programming Interface) (24 %), хмарні сервіси (13 %) та чат-боти (12 %). Окрім того, можна відзначити розвиток технологій із застосуванням штучного інтелекту, тоді як такі затребувані на світовому ринку технології, як блокчейни, незважаючи на розширення цього сектору в Україні, застосовуються лише 4 % компаній.

Стосовно залучення інвестицій українськими фінтех-компаніями, можна відзначити продовження тенденції до фінансування за рахунок власних коштів (рис. 5). Водночас рівною мірою (20 %) компанії розраховують на інвестиції від приватних інвесторів. Ще 16 % компаній планують отримати фінансування від венчурних фондів.

Проведений аналіз дає змогу типізувати сильні та

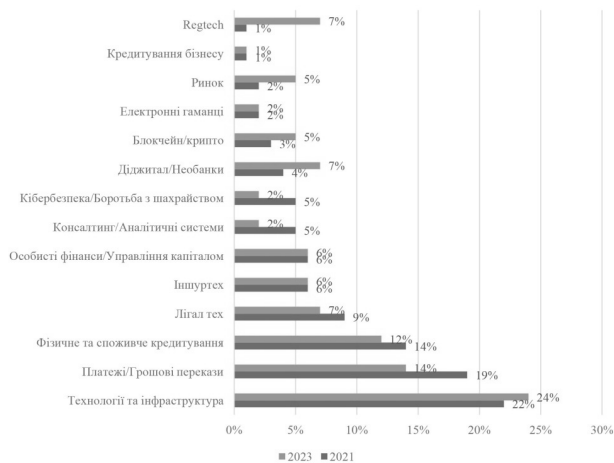

Рис. 3. Основні сектори, у яких працюють українські фінтех-компанії (побудовано за даними [9])

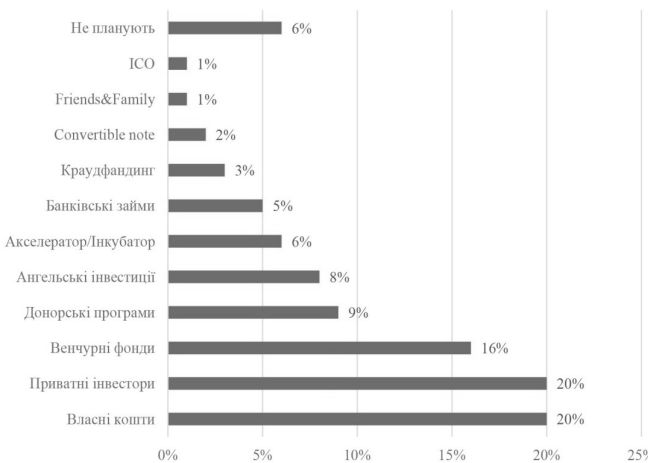

Рис. 5. Плани залучення інвестицій фінтех-компаній (побудовано за даними [9])

слабкі сторони діяльності українських фінтех-компаній, узагальнення яких зроблено із застосуванням методу SWOT-аналізу (табл. 1).

Окремі із зауважених сильних та слабких сторін українського фінтеху відзначені у «Стратегії розвитку фінтеху в Україні до 2025 року» [10]. Цей документ визначає ключові стратегічні напрями та цілі розвитку національного фінтеху (рис. 6).

Отже, сформовані у «Стратегії розвитку фінтеху в Україні до 2025 року» стратегічні напрями та цілі, спрямовані на вирішення низки проблем галузі, типізовано автором у ході проведення SWOT-аналізу. До них належать розвиток екосистеми фінтеху та інфраструктури, підвищення обізнаності населення, підвищення інвестиційної привабливості, розвиток безготівкових операцій тощо. Окрім того, можна запропонувати такі напрями покращення фінтех-екосистеми в Україні:

– застосування збалансованого підходу у державному регулюванні ринку фінтех, що передбачає створення сприятливого клімату для розвитку інновацій при мінімізації можливих ризиків;

– розвиток відкритого банкінгу, який реалізується шляхом затвердження стандартів європейської директиви PSD2 [11]; це уможливить інтеграцію банків та платформ у загальну систему із наданням доступу до інформації клієнтів з різних точок;

Рис. 4. Провідні технології серед українських фінтех-компаній (побудовано за даними [9])

Стратегічний напрям I: Розвинена кешлес-економіка.

- Стратегічна ціль 1. Підвищення доступності безготівкових операцій та зростання довіри.
- Стратегічна ціль 2. Розвиток інфраструктури для здійснення безготівкових операцій.

Стратегічний напрям II: Високий рівень цифрової та фінансової грамотності.

- Стратегічна ціль 1. Реалізація стратегічних ініціатив регулятора щодо підвищення цифрової та фінансової грамотності.
- Стратегічна ціль 2. Стимулювання розвитку кооперацій між фінсектором та академічною сферою.

Стратегічний напрям III: Стала фінтех-екосистема.

- Стратегічна ціль 1. Розвиток відкритої архітектури фінансового ринку, платформ регуляторів та оверсайту.
- Стратегічна ціль 2. Розвиток інфраструктури фінтех-екосистеми.
- Стратегічна ціль 3. Посилення інвестиційного потенціалу та ступеня розвитку фінтехів.
- Стратегічна ціль 4. Інтеграція фінтех-екосистеми України в світовий фінансовий простір.
- Стратегічна ціль 5. Стимулювання діджиталізації фінсектору, розвиток цифрової інфраструктури.

Рис. 6. Стратегічні напрями та цілі, визначені у «Стратегії розвитку фінтеху в Україні до 2025 року» [10]

Таблиця 1 – SWOT-аналіз українських фінтех-компаній (складено автором на основі [1, с. 66; 10, с. 19])

Strengths (сильні сторони)	Weaknesses (слабкі сторони)
<p>зростання частки населення, що застосовує мобільні пристрої для доступу до фінансових послуг;</p> <p>велика кількість суб'єктів малого та середнього бізнесу;</p> <p>необхідність застосування дистанційних послуг, посилення попиту через пандемію та війну;</p> <p>проактивність Центрального банку України стосовно розвитку інновацій;</p> <p>наявність суттєвих переваг перед традиційними фінансовими сервісами (розширений доступ, зручність, тощо);</p> <p>скорочення витрат на користування послугами;</p> <p>вища оперативність у обслуговуванні;</p> <p>вдосконалення інфраструктури;</p> <p>спрощення документообігу;</p> <p>посилення конкурентної боротьби;</p> <p>лідерство України у таких нішах фінтеху, як платіжні сервіси, віртуальні активи, онлайн-кредитування;</p> <p>доступна вартість Інтернет-послуг.</p>	<p>низька інвестиційна привабливість, зокрема через воєнні дії;</p> <p>відсутність розвинутої фінтех-екосистеми;</p> <p>недостатня репрезентація відомих брендів фінтеху на українському ринку;</p> <p>недосконале законодавче забезпечення;</p> <p>низька фінансова та цифрова грамотність певної частки населення;</p> <p>недостатній розвиток Інтернету та телекомунікаційних технологій (особливо у віддалених регіонах);</p> <p>занепокоєння стосовно безпеки приватних даних користувачів;</p> <p>ймовірність негативного впливу на монетарну систему через розвиток цифрової валюти;</p> <p>високий відсоток «сірої» економіки в секторі малого та середнього бізнесу;</p>
Opportunities (можливості)	Threats (загрози)
<p>розвиток стартапів;</p> <p>нові фінтех-продукти;</p> <p>наявність висококваліфікованих фахівців у сфері Інтернет-технологій та розвинений IT-сектор в цілому;</p> <p>експортні можливості;</p> <p>зростання рівня фінансової та цифрової грамотності;</p> <p>розвиток платіжних рішень через зростання електронної комерції;</p> <p>адаптація законодавчих норм до стандартів ЄС;</p> <p>застосування методів віддаленої аутентифікації та ідентифікації.</p>	<p>воєнний стан та загрози, що утворюються через активні бойові дії;</p> <p>відтік кваліфікованих фахівців у інші країни;</p> <p>нестабільна фінансова та економічна ситуація;</p> <p>соціальні ризики;</p> <p>ризики кібербезпеки.</p>

– розвиток партнерських відносин між фінтех-компаніями та банками, включаючи можливість залучення фінтех-послуг на аутсорсинговій основі від банків. Додатковим ймовірним ефектом може виступати активація інвестицій банків у розвиток стартапів;

– вживання заходів з підвищення фінансової та цифрової грамотності населення;

– підвищення кваліфікації та навичок фахівців у сфері фінтеху [3];

– розвиток фінансового аудиту фінтех-компаній, що забезпечить потенційних інвесторів достатньою інформацією для прийняття рішень, а для самих компаній – розкриє приховані можливості та наявні проблеми, які потребують вирішення;

– застосування міжнародного досвіду та залучення фахівців з інших країн;

– розширення Інтернет-покриття та забезпечення доступу до мережі усіх категорій населення.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи вищевикладене, слід зауважити,

що український фінтех дійсно має широкий потенціал для розвитку. Для цього галузі необхідно орієнтуватися на глобальні тенденції, забезпечувати збалансоване державне регулювання, активно розвивати інновації включно із запровадженням нових технологій та розвитком відповідних навичок у фахівців, а також сприяти підвищенню обізнаності цифрової та фінансової грамотності у населення. Важливим напрямом є стимулювання як національних, так і міжнародних інвестицій. Умови воєнного стану, з одного боку, суттєво ускладнюють ці завдання, проте водночас стимулюють фінансові установи та фінтех-компанії до активної кооперації та розвитку дистанційних сервісів.

Подальші напрями дослідження варто спрямувати на більш глибоке вивчення окремих технологій, що може бути застосовано з метою оптимізації надання фінансових сервісів. Передусім, варто зосередити увагу на таких технологіях, як блокчейн, штучний інтелект тощо відповідно до зростаючого попиту на них на глобальному ринку фінтех.

Список використаних джерел

- Обушний С.М., Арабаджи К.В., Костікова К.О. Фінансові технології в Україні: шлях до інновацій та стабільності. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2023. Т. 1. № 11. С. 59–72. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45395/>
- Артимонова І. Тенденції розвитку фінансових технологій на ринку фінансових послуг. *Фінансові інструменти регіонального розвитку*: зб. пр. учасників VIII Всеукр. науково-практ. конф. (м. Житомир, 3 листоп. 2022 р.). Житомир, 2022. С. 95–98. URL: https://polissiauniver.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Збірник-Фінансові-інструменти_3.11.2022.pdf#page=95
- Шевченко О.М., Рудич Л.В. Розвиток фінансових технологій в умовах цифровізації економіки України. *Ефективна економіка*. 2020. № 7. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.7.61>
- Смагло О.В. Сучасний стан розвитку ринку фінансових технологій. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 6 (06). С. 17–21. URL: <http://www.dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/161/148>
- Pulse of fintech: biannual analysis of global fintech funding. *KPMG*. URL: <https://kpmg.com/xx/en/home/industries/financial-services/pulse-of-fintech.html>
- Value of investment in fintech globally from 1st quarter 2014 to 2nd quarter 2023. *Statista*. URL: <https://www.statista.com/statistics/667710/fintech-investments-quarterly/>
- Бурковська А.В., Хоренженко В.В. Розвиток фінтех-індустрії у кризовий період. *Modern Economics*. 2020. № 20 (2020). С. 36–40. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V20\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V20(2020)-06)
- Український каталог фінтех-компаній 2023. *Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній*. URL: <https://fintechua.org/fintech-catalog-2023>
- Український фінтех у цифрах і фактах: дослідження УАФІК. *FinTech Insider*. URL: <https://fintechinsider.com.ua/ukrayinskyj-finteh-v-czyfrah-ta-faktah-doslidzhennya-uaifik/>
- Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. Київ, 2020. 49 с. URL:

https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finteh2025.pdf?v=4

11. On payment services in the internal market, amending Directives 2002/65/EC, 2009/110/EC and 2013/36/EU and Regulation (EU) No 1093/2010, and repealing Directive 2007/64/EC (Text with EEA relevance). Directive (EU) of the European Parliament and of the Council 2015/2366 of 25 November 2015. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015L2366>

References

1. Obushnyi S.M., Arabadzy K.V., Kostikova K.O. Financial technologies in Ukraine: the way to innovation and sustainability. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2023. Vol. 1, No. 11. pp. 59–72. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45395> (In Ukrainian).
2. Artimonova I. Trends in the development of financial technologies in the market of financial services. Financial instruments for regional development: collection of papers from participants of the VIII All-Ukrainian scientific and practical conference (November 3, 2022, Zhytomyr). Zhytomyr, 2022. pp. 95–98. URL: https://polissiauniver.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Zbirnyk-Finansovi-instrumenty_3.11.2022.pdf#page=95 (In Ukrainian).
3. Shevchenko O.M., Rudych L.V. Development of financial technologies in conditions of digitization of Ukraine's economy. *Efektivna ekonomika*. 2020. No. 7. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.7.61> (In Ukrainian).
4. Smaglo O.V. Current state of development of the financial technologies market. *Digital Economy and Economic Security*. 2023. No. 6 (06). pp. 17–21. URL: <http://www.dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/161/148> (In Ukrainian).
5. Pulse of fintech: biannual analysis of global fintech funding. *KPMG*. URL: <https://kpmg.com/xx/en/home/industries/financial-services/pulse-of-fintech.html>
6. Value of investment in fintech globally from 1st quarter 2014 to 2nd quarter 2023. *Statista*. URL: <https://www.statista.com/statistics/667710/fintech-investments-quarterly/>
7. Burkovska A.V., Khorenzhenko V.V. Fintech-industry development in the crisis period. *Modern Economics*. 2020. No. 20 (2020). pp. 36–40. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V20\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V20(2020)-06) (In Ukrainian).
8. Ukrainian FinTech Companies Catalog 2023. *Ukrainian Association of FinTech and Innovative Companies*. URL: <https://fintechua.org/fintech-catalog-2023> (In Ukrainian).
9. Ukrainian FinTech in Numbers and Facts: Research by UAFIC. *FinTech Insider*. URL: <https://fintechinsider.com.ua/ukrayinskyj-finteh-v-czyfrah-ta-faktah-doslidzhennya-uafik/> (In Ukrainian).
10. FinTech development strategy in Ukraine until 2025. Kyiv: National Bank of Ukraine, 2020. 49 p. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finteh2025.pdf?v=4 (In Ukrainian).
11. On payment services in the internal market, amending Directives 2002/65/EC, 2009/110/EC and 2013/36/EU and Regulation (EU) No 1093/2010, and repealing Directive 2007/64/EC (Text with EEA relevance). Directive (EU) of the European Parliament and of the Council 2015/2366 of 25 November 2015. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015L2366>

Tetiana STAVERSKA

PhD in Economics, Head of department, State Biotechnological University, Educational and Scientific Institute "Cyberport"

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8417-2982>

e-mail: staverskaya@gmail.com

Halyna LYSAK

PhD in Economics, Associate Professor of department, State Biotechnological University, Educational and Scientific Institute "Cyberport"

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5151-9687>

e-mail: galynuchka@gmail.com

Valentyn PRYKHODKO

postgraduate student, State Biotechnological University, Educational and Scientific Institute "Cyberport"

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6078-3107>

e-mail: prague23051996@gmail.com

FINTECH AND THE FUTURE OF FINANCIAL SERVICES: INNOVATIONS IN THE FINANCIAL SECTOR

Introduction. Fintech is an important way to adapt the financial sector in today's conditions of rapid development of innovations in the global financial market and increasing user requirements for convenient access to financial services. The paper explored the theoretical aspects of fintech, in particular, the essence, the main market players, positive and negative consequences, as well as classification according to several criteria.

The purpose of the paper is to assess the state and prospects of the fintech ecosystem of Ukraine based on its comparison with the global fintech ecosystem and analysis of its key performance indicators.

Results. The triggers for the rapid development of fintech are characterized, which include the global financial crisis of 2008, the acceleration of the processes of digitalization and Internet development, user requirements for convenience, the activation of innovations, etc. Global trends in the development of fintech, promising technologies are revealed, companies preferred by investors are determined, and the volume of financing in the industry is also noted. The compliance of the development trends of the Ukrainian fintech ecosystem with the identified trends was investigated. The main statistical indicators of Ukrainian fintech (number of companies, sources of financing, location of companies, etc.) and the sectors in which Ukrainian fintech companies operate are revealed. Key technologies used by these companies are identified. A SWOT analysis of Ukrainian fintech was conducted, which allowed us to summarize the key positive and negative aspects of the development of the ecosystem. The strategic directions and goals of the development of the fintech ecosystem approved in the "Strategy for the development of fintech in Ukraine until 2025" were revealed.

Conclusions. As a result of the study, recommendations were made to stimulate the development of the fintech industry in Ukraine. Among other things, it was found that the further effective development of the industry depends on the balance of state regulation, success in increasing the digital and financial literacy of the population, the availability of highly qualified specialists, activity and effectiveness in the introduction of the latest technologies, as well as the availability of funding sources.

Keywords: fintech, financial services, innovative technologies, remote services, digital and financial literacy